

1. Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΤΟ ΒΙΑΝΙΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/06/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/06/2023

Σελίδα: 57

ΚΟΣΜΟΣ ΤΑ ΝΕΑ 57

2-4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

και όχι των διπλωματών. Ήξερε αστόρο να τραβάει το σκοινί τόσο δύστοις να μη σπάει.

Όσο για τον Καλν, πάντα η φωνή του τούρκου προέδρου. Αυτός που είχε τη δικαιοδοσία να συνομιλεί με την πρέσβυτρη Ελένη Σουφανή, ως τότε διευθύντρια του διπλωματικού γραφείου του πρωθυπουργού, να μπαίνει στις διερευνητικές, αλλά και να δίνει την εντύπωση ότι μπορεί να επαναφέρει την πρωτοκρίτη, διαν ξέρεινε. Αρκετό πο «επιχρήφ» από τον Τασούμογλου επίσης, έδεινε να μπορεί να πάρει χράξει γραμμές και να έχει περιθώρια πρωτο-

βουλιών στο πλαίσιο πάντα των θέσεων της Τουρκίας.

Και ενώ τα σενάρια και οι διάθεσης για το υπουργικό του Ερντογάν φουντώναν εν όψει των σπιερινών επιλογών, την Τετάρτη πρόη η διάμευση από το προεδρικό, που έλεγε ότι οι λίστες που κυκλοφορούν είναι fake news και κανένας δεν έχει στα χέρια του τη σύνθετη της νέας κυβέρνησης.

Στα ονόματα προς υπουργοποίον που «έπεισαν» στο τραπέζι των τουρκικών media και αυτόν του επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών της Τουρκίας, Χακάν Φιντάν, ως υπουργόν

Εσωτερικών, αλλά και του αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων της γείτονος, Γιασάρ Γκιουλέρ, ως πιθανού υπουργού Άμυνας.

Ανάλυτες εκτιμούν ότι τα ελληνοτουρκικά δεν είναι αυτά που θα έπρεπε να απασχολούν τον Ερντογάν αυτή τη σπιγγή. Και σπιελώναν ότι το μεγύμα της πολιτικής του απένταν στην Αθήνα αναμένεται να καθοριστεί από το θέλει να πετύχει ευρύτατα και το πώς θα επιχειρήσει για άσποπούσει τις σχέσεις με την Ελλάδα. Η επιτροφή στην ακραία ένταση στο πεδίο, ακόμα και στην πολεμική πρωτοκρίτη, δεν καρακτηρίζεται απίθανη, ωστόσο θεωρείται ότι το παρθένο ευκαιρίας που έχει ανοίξει θα θελήσει να το εκμεταλλευθεί εκτός από την Ελλάδα και την Τουρκία.

Σημαντικό το ότι ο τούρκος πρόεδρος θα θελίσει να έχει θέση στα τραπέζια που θα παζαρέψουν τους νέους ενεργητικούς δρόμους, αλλά και τυχόν εξελίξεις και επιρροή σε χώρες όπως η Συρία. Ενώ την ίδια σπιγγή κανένας δεν ποτεύει ότι θα γινούσε άμεσα την πλάτη στη Ρωσία. Με τον Ερντογάν να στοχεύει ιδιαίτερα σε μια εξετερική πολιτική που θα επιβεβαιώνει την Τουρκία ως παγκόρια και δύο περιφερειακή δύναμη. Με την Αθήνα να στοχεύει να αναλύει την πρωτοβουλία για την επανεκδίπνωση του διαλόγου και τους διπλωμάτες στην Ελλάδα και Τουρκία να υπογραμμίζουν την ανάγκη για κινήσεις που θα κρατισούν ανοικτό το παρθένο που ανοίκει στη διπλωματία των σεισμών.

Πόσο «κακός» ήταν απέναντι στο Ισραήλ;

Στο Ισραήλ, όπως και διεθνώς, ο δημοσιοποίησης που έφεραν τον ηγέτη της αντιπολίτευσης Κεμάλ Κιλιπτσάρογλου να προηγείται (και πιθανώς να επικρατεί) ήδη από τον πρότο γύρο των προεδρικών εκλογών στην Τουρκία, ανέπιξαν σενάρια τελών εποικισμούς για τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Εκφράστηκαν πολλές γνωστές επιδίδεις ισραηλινών αναλυτών, που εδώ και μια δεκαετία υποτορίζουν ότι «εάν ο δικιμβρώνων Ερντογάν λιξεί, οι τουρκοϊσραηλινές σχέσεις θα γιρίσουν τον χρόνο πίσω», πριν το επεισόδιο του Λαμπί Μαρμαρά. Τα σενάρια εμπλουτίζονται με το αξιόπιστα «οι προβληματικές οικονομίες καθαιρούν “προβληματικός” γιατές». Και ο διάψευσης δύνανταν στα σενάριαν επίληψης με την έπανεγκλωπία της Ερντογάν.

Ενώ κανένας ισραηλινός κιβερνητικός εξιτιμοτάκος δεν εξέφραξε εκτίμηση, απόφιλη η ευκή για την έκβαση των τουρκικών προεδρικών εκλογών, τα τοπικά ΜΜΕ αφήνονταν να υπονοούν ότι «έναι πρωτότερη μία νέα αρχή με έναν φιλοδομικό, εκκοσμημένο, καλό» Κιλιπτσάρογλου, παρά με τον ίδιο γνωστό, οξύθυρο, «κακό» ισλαμιστή Ερντογάν. Όμως, άραγε πόσο «κακός» και «όδυστρος» θα μπορούσε να επονεθεί εναντίον του Ισραήλ ο Ερντογάν των τελευταίων 12 μηνών;

Το καλοκαίρι του 2021, με τον σχηματισμό της κυβέρνησης των Μπένετ - Λαπίν και με την ανάδειξη του νέου ισραηλινού προέδρου, Ιάσκα Χέρτσογκ, στην οποιανή προέδρων του Νετανάχου από την εξουσία, με τα Προεδρικά Γραφεία σε Αγκύρα και Ιερουσαλήμ να ανανεώνονται διαιώνουσι. Η δημοτική πέμπτη του Χέρτσογκ και το «πράσινο φως» του Γάιτρ Λαπίν που υπέρεργασαν τη διπλωματικό πρωτόκολλο, διμορφώνοντας ένα νέο modus vivendi στο πλέγμα των τουρκοϊσραηλινών σχέσεων. Κατά την επίσκεψή του Χέρτσογκ στην Αγκύρα τον Μάρτιο του 2022 θεωρούθηκε ένας ιδιότυπος μηχανισμός πρόληψης κρίσεων, ειδικά προσαρμοσμένος στην ιδιοσυγκρατία του τούρκου προέδρου, με τούχο την πρόληψη επιζήμιων «αιθρόμπτων» διμοισών διλούδεων του. Η εφαρμογή του νέου αυτού μηχανισμού, με ειδικά προς τούτο εντελαμένους διπλωμάτες αμφοτέρων των πλευρών, απεδείχθη επιτυχής, ακόμα και μετά τον σχηματισμό της παρούσας κυβέρνησης Νετανάχου στα τέλη Δεκεμβρίου 2022 μέχρι τώρα, πλέοντες μετάξια οι αφορμές «να τινάχωνεν οι τουρκοϊσραηλινές σχέσεις στον αέρο». αματέρες ταραχές στο Τέμενος Αλ-Άκσα, ισραηλινοί βομβαρδισμοί σε Γάζα και Συρία, συλλήνες αξιωματούχων της Χαμάς και της Ιολαϊκής Τζιχάν, επιτροπές απόδοσης στην Τουρκία για να εξουδετερώσουν ιρανικές μισθιστικές αποστολές. Το ρεμά των ισραηλινών τουριστών στη Γερίτανα ανανέωθηκε, οι πρεσβείες σε Αγκύρα και Τελ Αβίβ επανέλεγκτωργύνονται και οι εμπορικές συναλλαγές αξιημένκων σε συνθήκες «καζαν-καζαν».

Το τελευταίο 12 μήνυ, τελικά πόσο «κακός» αποδείχθηκε ο προέδρος Ερντογάν ως προς την ισραηλινή πλευρά; Σήμερα όλη λιγότερο «κακός» από έναν παντελών γάνωστο Κιλιπτσάρογλου - την καλοσύνη του οποίου, ποτέ δεν θα μάθουμε... Με βάση τα ανοτέρα, ποιούποταν τον σχέσεων Τουρκίας - Ισραήλ μετά την επανεγκλωπία Ερντογάν δεν φαίνεται να εξαρτάται τόσο από μία ενδεχόμενη ανάφλεξη σε Γάζα, Δυτική Οχθή ή Νότιο Λίβανο. Αντιθέτως, τα νέα σκέψεις ενέργειας συνεργασίας Ισραήλ - Κύπρου - ΕΕ είναι ικανά να διαταράξουν τις λεπτές τουρκοϊσραηλινές ιστορίες. Εφόσον, βέβαια, συγκεκριμένοποιησύνη.

Ο δρ. Γεράρδος Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ισραήλ - Ελλάδας - Κύπρου στο Πανεπιστήμιο Μικρούνι (Ισραήλ) και είναι ερευνητής του ΕΛΙΑΜΕΤ.

από δυστοπία;

ακόμα περισσότερης θρησκείας στη δημόσια εκπαίδευση, η περιστολή των γυναικείων δικαιωμάτων και η απαγόρευση των «αιρετικών» (φιλελεύθερων) ερμηνειών του Ισλάμ». Οποιαδήποτε αισιόδοξη σκέψη πώς η επιλογή του Ισλάμ να μάλισταν τον τούρκο πρόεδρο προέκρουτες τάξιδια στην επιθετική πρωτοκρίτη που χρησιμοποίησε στην επινίκια ομιλία του, δεν παρουσιάστηκε στην αντιπολίτευση ως πρόσωπο που αποτελείστηκε από εξωτερικούς εκθερμούς, συνένοχα στην υποστήριξη μιας αντι-κρατικής εξέγερσης, και υπέρ ενός ακραίου, υποτίθεται, εναγκαλιστικού των φεμινιστικών και ΛΟΑΤ+ «ιδεολογών». «Απιμύθινες την πλέον επιθετική ομιλία του διπτή έτοις γιαντζώντων από την εξουσία οι απολυταρχικοί πνήγες κόντρα στα δυσμενή προγνωστικά», σχολίασε χαρακτηριστικά ο αναλυτής Γκιουνάν Τολ. «Υποδαυλίζουν τον φόρο και παρουσιάζουν τις εκλογές ως έναν πόλεμο επιβίωσης». Δεκάδες γυναίκες μουσικοί, ηθο-

ποιοί, συγγραφείς και ακτιβίστριες είχαν συνυπογράψει, παραμονές του εκλογών, δηλώσαντας ότι αργάνωση για τα γυναικεία δικαιωμάτων που προεδρούσε πώς «έτει θα καταφέρουμε να διαλύσουμε το σκοτάδι και να δούμε φευγαλέα το φως της αυγής, είτε θα πεθώνεις από ασφυξία». Οι κίνηντον για τις γυναίκες και τους ΛΟΑΤ+ στην Τουρκία είχαν τίδη ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια.

Η προειδοποίηση του Κεμάλ Κιλιπτσάρογλου ότι «έρχονται δύσκολες μέρες» στην Τουρκία δυσκολά μπορεί να απορριφθεί ως πικρία του πιπμένου, κι ας αμάρωσε ο πήγετος της αντιπολίτευσης τα διαποστευτήρια του με τους εθνικιστικούς τόνους που υιοθέτησε

Οι γυναικοκτονίες και η έμφυλη βία αιχνίνονται. Πολλές οργανώσεις που τις πολεμούσαν έκλεισαν μετά την αποτυχημένη πραξικόπημα του 2016, και άλλες απειλούνται με κλείσιμο. Ο Ερντογάν απένειρε προς διετίστη την Τουρκία από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, μια διεθνή συνθήκη για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας και προκαταλήψης. Και - όπως σημειώνει στην «Guardian» η Κωνσταντίνα Λετς - πολλοί λένε πώς η Τουρκία οδεύει σε ένα περισσότερο περιστατικό από τον πρόσφατο πρωτόκολλο, επειδεὶς επιπλέοντας στην Αγκύρα τον Μάρτιο του 2022 μέχρι τώρα, πλέοντες μετάξια οι αφορμές «να τινάχωνεν οι τουρκοϊσραηλινές σχέσεις στον αέρο». Αματέρες ταραχές στο Τέμενος Αλ-Άκσα, ισραηλινές αποδημίες στην Τουρκία για να εξουδετερώσουν ιρανικές μισθιστικές αποστολές. Το ρεμά των ισραηλινών τουριστών στη Γερίτανα ανανέωθηκε, οι πρεσβείες σε Αγκύρα και Τελ Αβίβ επανέλεγκτωργύνονται και οι εμπορικές συναλλαγές αξιημένκων σε συνθήκες «καζαν-καζαν».

Το τελευταίο 12 μήνυ, τελικά πόσο «κακός» αποδείχθηκε ο προέδρος Ερντογάν ως προς την ισραηλινή πλευρά; Σήμερα όλη λιγότερο «κακός» από έναν παντελών γάνωστο Κιλιπτσάρογλου - την καλοσύνη του οποίου, ποτέ δεν θα μάθουμε... Με βάση τα ανοτέρα, ποιούποταν τον σχέσεων Τουρκίας - Ισραήλ μετά την επανεγκλωπία Ερντογάν δεν φαίνεται να εξαρτάται τόσο από μία ενδεχόμενη ανάφλεξη σε Γάζα, Δυτική Οχθή ή Νότιο Λίβανο. Αντιθέτως, τα νέα σκέψεις ενέργειας συνεργασίας Ισραήλ - Κύπρου - ΕΕ είναι ικανά να διαταράξουν τις λεπτές τουρκοϊσραηλινές ιστορίες. Εφόσον, βέβαια, συγκεκριμένοποιησύνη.